

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

11-171/09
Београд
НЈ

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

дел.бр.   датум 20.02.2009.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ЖИТОРАЂА
Председнику СО Зорану Ђокићу и
свим одборницима СО

18412 ЖИТОРАЂА
Топличких хероја 53

Поштовани господине председниче и одборници СО Житорађа,

Као што Вам је познато, Уставом Републике Србије и Законом о Заштитнику грађана у правни поредак Републике Србије уведена је институција Заштитника грађана (омбудсмана) - независног државног органа који контролише правилност и законитост рада других органа који врше јавна овлашћења и стара се о унапређењу и заштити људских и мањинских слобода и права.

У обављању послова из свог делокруга сазнао сам да је Скупштина општине Житорађа 18. 12. 2008. године донела *Одлуку о признавању права на једнократну новчану помоћ за новорођенчад* (бр. 400-877/08) и *Одлуку о признавању права на једнократну новчану помоћ за закључење брака* (бр. 400-878/08), обе објављене у "Службеном листу града Ниша" бр. 122 од 28. 12. 2008. год. Првом одлуком признато је право на једнократну новчану помоћ за прво рођено дете и прво рођено дете у Новој години, под условима да мајка има пребивалиште на територији општине Житорађа, да се мајка непосредно брине о детету и да је *дете крштено у цркви*. Другом одлуком је утврђено право на једнократну новчану помоћ које може остварити *младожења, млађи од 30 година*, који има пребивалиште на подручју општине Житорађа, уз додатни услов да *први пут* закључује брак.

Уверен сам да су најбоље намере мотивисале Скупштину општине Житорађа да донесе ове одлуке. Ипак, не доводећи у питање да се њима легитимно тежи пружању подршке породици и родитељству, обавеза ми је да Вам укажем на **дискриминаторну природу** одредаба члана 3. Одлуке о признавању права на једнократну новчану помоћ за новорођенчад и одредбе члана 3. Одлуке о признавању права на једнократну новчану помоћ за закључење брака.

Уставом Републике Србије, општеприхваћеним правилима међународног права и међународним уговорима које је ратификовала Република Србија, као и домаћим законима, загарантована је равноправност родитеља у остваривању родитељских права и вршењу родитељских дужности. Одредба члана 3. Одлуке о признавању права на једнократну новчану помоћ за новорођенчад, међутим, привилегује мајку у односу на оца

и дозвољава могућност да отац детета, који се из различитих разлога може наћи у ситуацији да се непосредно и самостално стара о детету, остане ускраћен за право на једнократну новчану помоћ, чиме се у неповољнију ситуацију ставља не само он, већ и дете о коме се стара.

Одредбом истог члана општинске одлуке прописано је да се право на једнократну новчану помоћ може остварити под условом да је дете крштено у цркви. Морам вам указати да је такав услов у грубој супротности са уставним начелом слободе вероиповести и забраном дискриминације по основу верске припадности. На основу ове одредбе, деца родитеља, односно родитељи који не припадају хришћанским црквама или верским заједницама, не би могли остварити право на новчану помоћ у јединици локалне самоуправе Републике Србије. Република, међутим, гарантује равноправност свих грађана без обзира на верску припадност и опредељење, на целој својој територији.

Домаћи прописи утврђују да је брак равноправна заједница мушкарца и жене. Подршка породици и посебна заштита породице су уставно начело које се односи на породицу као целину. Нема разлога који оправдавају да у Житораћи право на једнократну помоћ новим брачним заједницама буде условљено критеријумима који се тичу само мушкарца који заснива породицу, односно ступа у брак. Признајући право у зависности од тога да ли *младожења* живи у Житораћи, да ли је *он* одређене старосне доби и да ли *он* по први пут ступа у брак, крши се начело равноправности мушкарца и жене - супружника при заснивању брака и током трајања брачне заједнице, као и равноправност мушкарца и жене пред правним поретком, тј. начело забране дискриминације по било ком основу – у овом случају по основу пола и година живота. Општина би, када би дискриминаторна одредба опстала, тако нпр. дала помоћ новом брачном пару у коме је младожења млаћи од 30 година и живи у Житораћи одвојено од своје супруге (и то му је први брак), али би то право ускратила брачној заједници по свему истој, изузев што је у питању ваша суграђанка, а не суграђанин! Надам се да ћете се сложити да за такву разлику нема основа, као ни за „кажњавање“ оних чији је претходни брак претрпео неуспех и желе наћи брачну срећу у новој заједници. Бојазан од злоупотреба, која је одборнике СО, може се претпоставити, руководила у доношењу спорних одредби, ипак не сме превладати над начелом забране дискриминације чије би кршење довело до много тежих последица. Сложићете се и да нема основа за став да су млаћи мушкарци из Житораће мање (или више) склони злоупотребама од својих старијих суграђана, или суграђанки било којих година!

Право на једнократну новчану помоћ могло без замерки би да буде право нових супружника од којих бар једно има пребивалиште на територији општине Житораћа, независно од њихове старосне доби и тога да ли су раније били у браку. Уверен сам да таква правична и сврсисходна одредба општинске одлуке не би озбиљно додатно оптеретила општински буџет.

Поштовани председниче СО и одборници, поздрављајући напоре општине Житораћа да издвајањем средстава пружи подршку родитељству и породици, дужан сам да нагласим да ова подршка мора почивати на поштовању људских права и слобода и принципима гарантованим Уставом Републике Србије, међународним уговорима и законима Републике Србије.

Стога вам, у складу са својим законским дужностима, упућујем ПРЕПОРУКУ да у што краћем року измените одлуке о признавању права на једнократну новчану помоћ за закључење брака и о признавању права на једнократну новчану помоћ за новорођенчад и отклоните дискриминаторне одредбе садржане у чл. 3. обе одлуке, како би се подршка општине Житораћа родитељству и породици заснивала на општеприхваћеним

принципима равноправности и правичности, поштовању људских права и поштовању права детета. Са својим сарадницима, нудим вам, у случају потребе, добре услуге у циљу формулације новог нормативног акта.

Надајући се да ћете у најбољој вери прихватити ову препоруку, те да ћемо остварити законом прописану сарадњу у заједничком интересу што потпунијег, ефикаснијег и правилнијег остваривања и заштите слобода и права грађана, срдечно вас и са поштовањем поздрављам.

ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

Саша Јанковић